

Päruggleprojektet 1996

Text och teckning: Sören Larsson

Päruggleprojektet fortsätter nu med en ny 15-årsperiod med samma målsättning som tidigare, nämligen att få ut så många flygga päruggleungar som möjligt ur våra holkar. Utifrån detta finns en mängd spännande frågor kring pärugglornas ekologi som bara kan besvaras med långa kontinuerliga studier.

Pärugglesäsongen 1996 kom att innebära mycket arbete och lite ugglor. Förutsättningarna var också dåliga. 1995 var ett bottenår i smånagarcykeln och inte något par pärugglor häckade i holkarna. Vid de

gnagarinventeringar vi gjorde hösten 1995, visade det fortfarande på mycket svaga stammar. Resultatet från dessa inventeringar visas i faktaruta 1.

Pärugglehanarnas ropaktivitet under februari och mars var låg och endast från 10 lokaler hördes hanar under den perioden. Väderförhållandena för uggleysning var goda. De fynd som är kända från vårvintern 1996 redovisas på karta. Även klockslaget när ugglorna hördes anges, vilket ges som ett tips på när det är lämpligt tidpunkt att lyssna efter päruggla.

	Skrttberget 1	Skrttberget 2	Kilbacken 1	Kilbacken 2
Skogssork	2	3	2	3
Mindre skosmus	1			2
Vanlig näbbmus	3	5	5	7
Dvärgnäbbmus	2			1

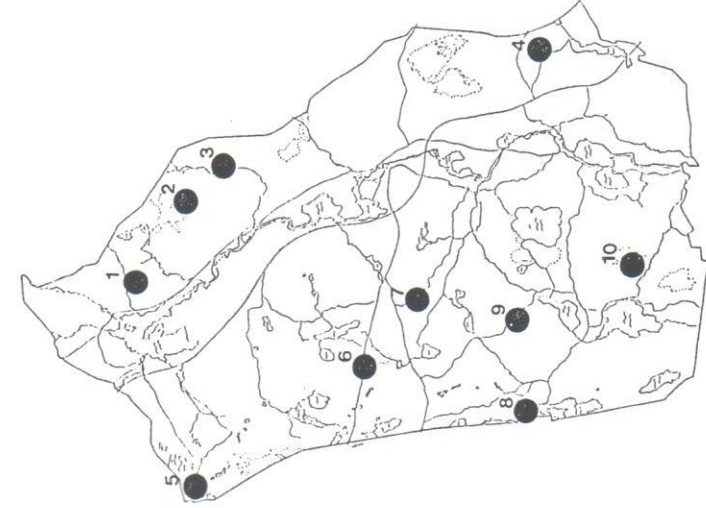
Faktaruta 1.

Häckning

En enda häckning av päruggla påträffades under säsongen, det var vid Gölmossen. Noterbart är att ingen hane hade hört vid lokalen tidigare på året. Häckningen hittades i sent stadium, eller 8 juni. Honan fanns då kvar i holken hos de 4 ungar. På

kvällen den 25 juni flög den sista ungen ur holken, de tre övriga fanns kvar i skogsdungen nära holken. Äggläggningen torde ha påbörjats i slutet på april.

Framst är det god tillgång på skogssork och åkersork som får igång pärugglehäckningar. Vi har dock tidigare noterat att

- Lokal 1. 1 ex ropade 17/2 kl 20.30 (KED)
1 ex ropade 2/3 kl 19.30 (MLJ)
1 ex ropade 23/3 kl 22.10 (SLN)
- Lokal 2. 1 ex ropade 7/3 kl 19.00 (SLN)
- Lokal 3. 1 ex ropade 23/3 kl 18.40 (GLR)
1 ex ropade 27/3 kl 20.00 (RLK)
- Lokal 4. 1 ex ropade 1/3 kl 18.30 (MLJ)
- Lokal 5. 1 ex ropade 2/3 kl 19.00 (MLJ)
- Lokal 6. 1 ex ropade 20/3 kl 19.40 (SLN)
1 ex ropade 3/4 kl 18.50 (SLN)
1 ex ropade 20/1 kl 19.00 (SLN)
- Lokal 7. 1 ex ropade 4/2 kl 02.15 (UCN)
1 ex ropade 2/3 kl 20.45 (SLN)
1 ex ropade 9/3 kl 19.00 (MLJ)
1 ex ropade 23/3 kl 19.00 (UED)
- Lokal 8. 1 ex ropade 7/3 kl 19.00 (MLJ)
- Lokal 9. 1 ex ropade 22/2 (SLN, GLN)
1 ex ropade 24/2 kl 18.50 (SLN)
- Lokal 10. 1 ex ropade 5/2 kl 18.50 (TFG)

På kartan visas de lokaler där pärugglehanar hördes våren 1996.

pärugglorna kan föda fram små ungvullar på näbbmöss. Detta hände tydligen med årets ungvull. En analys av bobalematerial visade vilka bytesdjur hanen levererat till ungarna (se figur). Som framgår av figuren utgjorde vanlig näbbmus, skogssork och åkersork de viktigaste bytena, men där förekom också skogslämmel (1%), dvärgnäbbmus (2%), skogsmöss (3%) och fåglar (3%).

Övriga nyttjare av holkarna

Trots påstötningar har tyvärr inte resultatet från alla holkgrupper sänds in ännu.

Resultat finns från 178 holkar. Av dessa nyttjades 73st (41%) av andra fåglar, ekorrar, getingar och humlor. För fåglarna ingår endast förstakullen. I år förekom annars stort antal omläggningar eller andrakullar bland talgoxarna. Talgoxar häckade i 50 holkar, svartmes i holk, rödstjärt 6 holkar (i två av rödstjärtbalarna fanns gökägge), ekorre 4 holkar, geting 7 holkar och humlor i 4 holkar.

Fortsättning

Många av päruggleholkarna har nu tjänat sitt syfte i 15 år och börjar bli utslit-

Utflykter

Första riktiga sommarkvällen i år och Blomstervandring i Virsbo, 25 juni 1996

En liten grupp på fem for i varma bilar mot Nordanö för att ansluta sig till Harald och Seppo, kvällens naturguide.

Vårt första mål var Sörbomsberg med en sydsluttning av skogsvicker, hässelbrodd och skogsnycklar. De senare skiljs från Jungfru Marie nycklar genom att nedre bladet är trubbigt rundat. Övriga blad är spetsiga och hos Jungfru Marie nycklar är alla bladen spetsiga. Tyvärr är all blomning fördröjd i år på grund av den kalla våren och försommaren, så vi kunde inte njuta av orkidéernas färgprakt.

En buskröjning har skett i området, men detta till trots upptäckte vi små granplantor mitt i härligheten. Längre in i skogen kom vi till en för trakten ovanlig rasbrant. Något att klättra i och upptäcka rariteter. Och detta smultronställe mitt inne i Virsbo, ej långt från Enebba.

Mörkt och trolskt inne i halvskuggan växte svartbräken i en bergsspringa. Vi kunde ha fortsatt och kommit till en källa med gullpudra växande intill, men vi skulle hinna med två ställen till under kvällen.

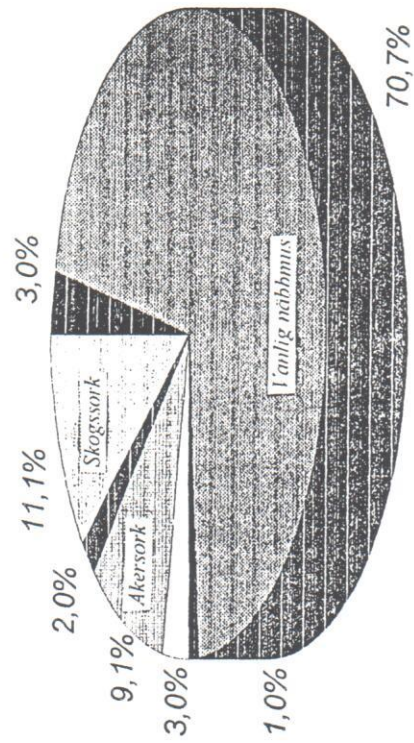
Så vi vandrade tillbaka till bilarna och styrde färden mot nästa mål, Snarbacken,

där vi från den högsta punkten avnjöt kvällskaffet med en vid horisont, värmda av en strålande kvällssol. Årets första varma sommarkväll! Styrkta av detta letade vi sedan ovanliga växter i ett röjt område nedanför berget. Stora ombär skvallrade om en fin växtlokal och så småningom hittade vi också stinksyska och dvärghäxört. Den senare är enligt Den nordiska floran ganska sällsynt. Den är också en indikator på att området är värdefullt ur växtsynpunkt och kan lysa andra rariteter.

Sista målet var en äng i en kraftledningsgata alldeles intill Färnebovägen, ej långt från Gammelby. Där har slätter förenkommit flera år och skillnaden mellan hävdad och ohävdad mark syntes tydligt. Här finns brudsporre, Jungfru Marie nycklar, darrgräs bl.a., men samtliga behöver mer av sommaren för att slå ut sin skönhet. Den alltmär sällsynta blåsugan fann vi här.

Kvällen blev lite av en starrartslek-tion. Sören försökte lära oss sju av de 122 arter som finns namngivna i floran.

Plattstarr har kraftig trekantig stjälk, rankstarr får hängande ax, flaskstarr och gråstarr är vanligt förekommande, repe-

Figuren visar bytesjurens fördelning vid en pärlugglehäckning NT om Gölmossen.

na. Assi Domän har redan i år bekostat material till nya holkar på deras skog, det tackar vi för.

Deltagare

Tack till de deltagare som sänt in resultatet för 1996. Anders Geidemark, Greta Larsson, Jan Grip, Jörgen Larsson, Kim Lill, Thomas Forsberg, Yngve Petersson och Sören Larsson. Även tack till dem som lämnat upplysningar om hörda pärlugglor: Gudrun och Olle Lager, Kjell Eklund, Ralf Lundmark, Ulf Eklund, Mikael Leppälampi och Ulf Carlsson.

Till detta holkprojekt knyts nu också studier av rödstjärten. Några par rödstjärthäckar varje år i holkarna. Arten har minskat kraftigt i våra skogar under senaste